

IX. ÖSSZEFOGLALÁS

A gazdag levéltári anyag alapján megírt disszertáció Czeglédy Sándor gyakorlati teológiai professzor életművének, teológiai munkásságának állít emléket. A hitvalló és enciklopédikus ismeretekkel rendelkező tudóst a legtöbben úgy ismerik, mint kiváló gyakorlati teológust, aki lelkészgenerációkat tanított meg az igehirdetés alapelveire, ugyanakkor a dolgozatból az is kiderül, hogy a professzor fiatalon rendszeres teológusként indult.

Az első fejezet részletes életrajzi ismertetőjét követően a második fejezet rámutat arra, hogy Czeglédy Sándor önálló felismerések alapján biblikus szemléletén keresztül vált Ige-teológussá anélkül, hogy barthiánus lett volna. Az Ige-teológia szellemiségében írta meg rendszeres teológiai tárgykörű disszertációját is Hit és történet címmel.

Czeglédy Sándor élete folyamán számos nagy változást megélt. Teológussá érésének ideje egybeesett a barthi fordulattal. Ezt követően hűen és hitvalló módon állt ki bibliai realizmussal a Szentírás tanítása mellett akkor is, amikor a II. világháború idején a választott népet és az Ószövetséget támadták.

A harmadik fejezetben részletesen beszámoltunk arról, hogy miután németországi ösztöndíjáról hazatért, a német hitvalló egyháztól tanult bátorsággal állt ki cikkeivel, valamint az 1940-ben megjelent rendszeres teológiai tárgykörű A választott nép című könyvével az Ószövetség mellett az igehirdetés tisztaságának érdekében, amelyben fontos és helytálló megállapításokat tett a népiség kérdésében is.

A negyedik fejezetben leírtak tanulsága alapján Czeglédy Sándor Bibliához való hűsége akkor sem változott, amikor a szocializmus idején újabb kihívásokkal szembesült Református Egyházunk. Elvi meggyőződéséhez továbbra is ragaszkodott, még ha ez egyfajta csendes hátratételt jelentett számára, de mégsem vált megalkuvóvá. Rámutatott arra, hogy miképpen kellene biblikus módon tekinteni az egyházkormányzásra, s a legnehezebb időkben is a főként teológusoknak szóló igehirdetéseiben a biztatás hangja szólalt meg.

Az ötödik fejezetben megállapítottuk, hogy a professzor hatalmas általános teológiai műveltségre tett szert, s enciklopédikus ismeretanyaggal ren-

delkező teológus volt. Komoly rendszeres teológiai tudással is rendelkezett, s gyakorlati teológiai tudását a gyakorlati teológia professzoraként kamatoztatta kerek száz szemeszteren keresztül. Ugyanakkor írásmagyarázatai arról tanúskodnak, hogy otthonosan mozgott az exegézis terén. Egyháztörténeti érdeklődése is számottevő volt, s kedvelt kutatási területévé vált a magyar protestáns himnológia-történet.

A hatodik fejezetben Czeglédy Sándor korának német homilétáinak prédikáció értelmezését vizsgáltuk. A professzor hitvalló állhatatosságát bizonyítja, hogy hű maradt akkor is az Ige-teológiához, amikor azt támadások érték a homiletika terén bekövetkezett empirikus fordulatkor. Ezt támasztja alá az is, hogy a húsz év után 1971-ben újra kiadott homiletikája nem sokat változott a bibliai alapokon nyugvó előző homiletikájához képest.

A hetedik fejezetben Czeglédy Sándorról mint gyakorlati teológusról írtunk, aki teológiai professzorként hallgatói jegyzeteket is írt a liturgika, katechetika, pedagógia, poimenika és homiletika tárgy körében. Szívéhez különösen közel állt a homiletika. Pályája kezdetén rendszeres teológiai tanulmányai után A prédikáció gyülekezetszerűsége címmel írt habilitációs dolgozatot, s később is számos homiletikával foglalkozó tanulmánya jelent meg. A gyakorlati teológia és a homiletika a professzor számára nem csupán gyakorlati fogások tárháza volt, hanem a kijelentés feltétele alatt álló, tudományos módszerességében és az elvi rendszerességben a szellemi tudományokkal azonos mérték alá eső elmélet. Homiletikai jegyzeteiben a professzor először a hirdetett Igéről tanított, majd az Ige által létrehozott gyülekezetről, s végül az igehirdető személyéről.

A nyolcadik fejezetben a professzor homiletikai munkásságát és igehirdetési gyakorlatát tanulmányoztuk. Előbb prédikációinak formáját elemeztük, majd azt, hogy miként dolgozta ki igehirdetéseit. Megállapításunk szerint a professzor prédikációinak egyik legjellemzőbb tulajdonsága az volt, hogy azok mindenestől fogva krisztocentrikus szellemben íródtak. Élő hitű, imádságos szívű prédikátor volt, aki nagyon komolyan vette a Szentírást, és a reformátori Sola Scriptura elvet, valamint mindent a teljes Írás összefüggésében vizsgált.